

Nr 646

Av herr Larsson i Hedenäset, *angående köp av skog på rot.*

(Lika lydande med motion nr 541 i Första kammaren)

För avtal om upplåtelse av bl. a. skog på rot gäller en längsta giltighetstid om fem år (lag om nyttjanderätt till fast egendom § 7).

Ifrågavarande lagbestämmelse är gammal och tillkom redan år 1903. Redan då diskuterades denna långa tidsfrist och framhölls, att det bl. a. från skogsvårdssynpunkt kunde vara önskvärt att nyttjandetiden ytterligare reducerades.

Sedan början av 1900-talet har skogens betydelse för folkhushållet blivit alltmera markerad. Betydelsen av att olika skogsvårdsåtgärder kommer till utförande och att de insättes vid rätt tidpunkt har blivit alltmera uppenbar. I första hand är detta en angelägenhet för vederbörande skogsägare men samtidigt på sikt en angelägenhet som berör hela folkhushållet.

En utstämpling av skog utföres då behov av avverkning föreligger. Är det då fråga om en gallring innebär ett så långt uppskjutande av avverkningen som fem år högst betydande produktionsförluster genom försvagad tillväxt på det kvarstående beståndet, som efter stagnationen reagerar med tillväxtstegring först efter rätt lång tid. Är det fråga om en slutavverkning uppstår också förluster. Slutavverkningar förlägges ju ofta till lågt avkastande och i övrigt otillfredställande skogsbestånd. En femårig avverkningstid medför då att ersättandet av dessa otillfredställande skogsbestånd med en ny skogsgeneration i onödan fördröjes. Även i de fall det rör sig om fullt bestockade skogsbestånd är det önskvärt med en kortare maximitid för avverkningsrätten, eftersom tillväxten som regel sjunker för varje år och markens produktionsförmåga därmed ej till fullo utnyttjas.

Även ur allmänna synpunkter kan erinringar anföras emot den långa maximitid som är medgiven. Som ett exempel härå kan nu aktuella förhållanden i Norrbottens län anföras. Inför nyss förliden höst uppmanade skogsvårdsstyrelsen i Norrbotten länets skogsägare till ökade skogsuttag. Detta skedde givetvis i första hand för att så ur skogliga synpunkter bedömdes motiverat. Som ytterligare motivering förelåg dessutom de omständigheterna att ökade skogsuttag var önskvärda ur sysselsättningspunkt och för att trygga råvaruförsörjningen för länets skogsindustri. Det kan konstateras att länets skogsägare följde denna uppmaning, och ut-

stämplingarna blev säkerligen större än vad eljest skulle blivit fallet. I viss utsträckning har sedan dessa stämplingar försålts på rot. Därtill kan läggas det konstaterandet att större delen av dessa rotköp synes ha kvarställt för längre eller kortare tid och i vart fall att de skogsköpande bolagen endast i ringa utsträckning påbörjat avverkningarna av desamma.

Vad här relaterats innebär ju både att dessa stämplingar får ligga outnyttjade i den synnerligen prekära arbetsmarknadssituation som just nu råder i Norrbottens län och att — i den mån förädling inom länet varit avsedd — råvarubehovet inom länet för året och kanske flera år framåt undandrages dessa kvantiteter. Vad länsmyndigheterna försökt ernå med sitt upprop äventyras på så vis med lagens hjälp av de rotpostköpande bolagen.

Det må även konstateras att den tekniska och maskinella utvecklingen gjort att så lång förfogandetid ej kan behövas för avverkningarnas utförande. Maskinanvändningen och den ökade vägtätheten har väsentligt förbättrat möjligheterna att rationellt planera och utföra avverkningarna och virkestransporten. Samma beroende av väderleksförhållandena råder ej heller numera.

Här må även erinras att staten själv, d. v. s. domänverket, ingalunda tillämpar gentemot köparna så liberala bestämmelser som ifrågavarande lagbestämmelse medgiver. Ur "Bestämmelser gällande vid försäljning av virkesposter, upptagna i domänverkets försäljningslängder för år 1964" må för belysande härav följande utdrag anföras:

17. Det inköpta virket skall vara avverkat och avforslat från kronans mark före den 1 juni 1965, för så vitt icke annan tidpunkt föreskrives i revidrets försäljningslängd.

Efter skriftlig ansökan, som skall vara vederbörande jägmästare tillhanda senast inom 2 veckor efter ovanstående data, kan jägmästaren på giltiga skäl medgiva köpare avgiftsfritt anstånd med avforslingen *under högst ett år* (inom Renbetsfjällens revir under sammanlagt *högst två år*). Beviljat anstånd omfattar dock allenast skog på rot och upparbetat virke, under det att fällda träd samt avfall, som vid den ursprungliga avforslingstidens utgång kvarliggert i icke upparbetat skick, återfaller till kronan.

Ytterligare anstånd med avverkning och avforsling, som likaledes sökes hos vederbörande jägmästare senast inom 2 veckor efter utgången av enligt ovan medgiven förlängd avforslingstid, kan på giltiga skäl av jägmästaren medgivas *för ett år i sänder* men allenast mot viss årlig avgäld och endast i fråga om träd på rot och upparbetat virke, under det att rätten till fällt men icke upparbetat virke och avfall återgår till Kronan i och med den tidigare avforslingstidens slut.

Som synes är den avverkningstid som medgives vid försäljningen icke längre än knappt ett år. Utan särskild ersättning kan ej tillstånd till mer än ett års förlängning erhållas. Domänverket tillämpar således bestämmelser som är långt strängare än vad lagen medgiver. Det vill även synas som

om dessa bestämmelser står i bättre överensstämmelse med tidens krav och förutsättningar än den över 60 år gamla lag som gäller .

Även om den gällande lagbestämmelsen icke utesluter att kortare avverkningstider än fem år kan överenskommas synes dock den medgivna maximitiden vara onödigt lång. Det kan även, som ovan belysts, anföras exempel på att detta lagrum utnyttjats på ett ur skogliga och samhällliga synpunkter diskutabelt sätt. En begränsning av maximitiden till att förslagsvis omfatta två år synes mig vara en anpassning efter tidens krav och förutsättningar. För att få frågan allsidigt belyst begränsar jag dock mitt yrkande till att begära en utredning av frågan och därav föranledda förslag.

Med stöd av vad ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och därav föranledda förslag i fråga om lagstiftningen beträffande köp av skog på rot syftande till en begränsning av den medgivna maximitiden i enlighet med vad i motionen har anförts.

Stockholm den 27 januari 1965

Harald Larsson
i Hedenäset
